

МАЗ на мяжы прастою?

Галоўны канвэер скараціў вытворчасць тэхнікі.

Старонка 3

Вось ён — векапомны момант

Радзькоў, Дарафеева. Фінберг нудзіцца, Афанасьева трымаецца. Фотарэпартаж Юліі Дарашкевіч са зьезду «Белай Русі».

Старонка 9

Дачка Аляксандра Патупы зрабіла казачную кар’еру

ў Штатах.

Старонка 14

У НУМАРЫ

Не туды яйцы склалі

Лукашэнка ў Маендорфе — камэнтусе Аляксандар Класкоўскі. Старонка 8.

Пяць гадоў пацану без тармазоў

Прысуд у справе «жывога шчыта». Старонка 5.

Марсіянэ ў доміку РСДРП

«Дом першага зьезду» пазбаўляецца савецкасьці і павяртаецца тварам да менскай гісторыі. Піша Павал Касцюкевіч. Старонка 7.

Сволач паводле Брэма

Франц Сіўко. Апавяданьне. Старонка 12.

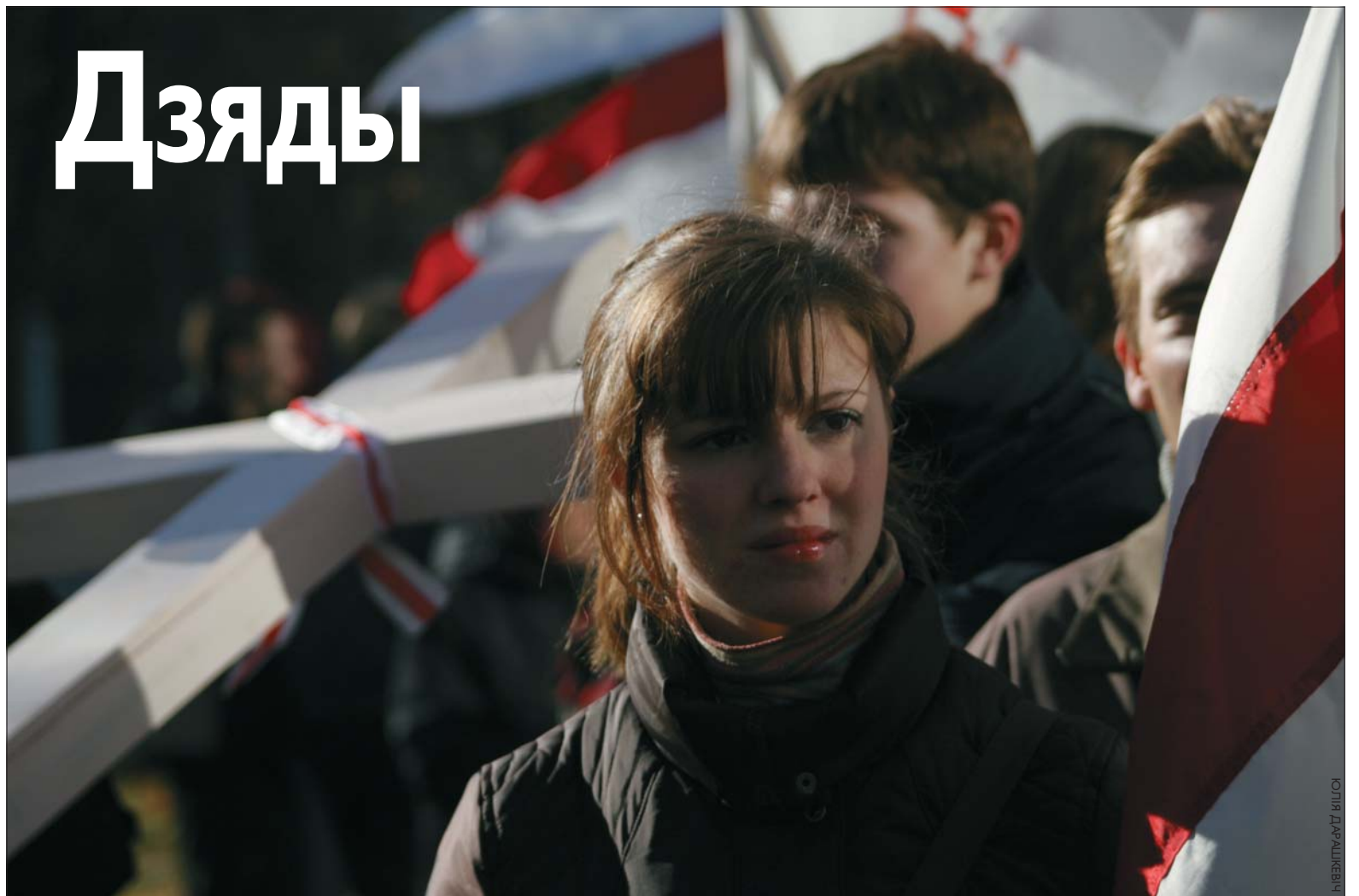
Самыя страшныя катастрофы

ў гісторыі выяўленчых мастацтваў. Разбомбленыя фрэскі Мантэні ў Падуі, Вэнэра Мілоская, прадзіраўлены «Сон» Пікаса... Старонка 12.

••••• НН і ARCHE ў Маладэчне

8 лістапада (нядзеля) у Маладэчне (вул. Чыстая, 26) адбудзецца прэзэнтацыя Збору твору Адама Станкевіча «3 Богам да Беларусі» і «літоўскага» нумару «ARCHE» з удзелам Валера Булгакава, Андрэя Дынька і гісторыка Алеся Пашкевіча.

Пачатак а 16.00.

Сталася так у нашай гісторыі, што Дзяды зрабіліся нацыянальным сьвятам. Хоць гэта сьвята даўняе, і наш народ яго адзначаў спрадвеку, але ў найноўшы час так павярнулася, што гэта больш чым памінаньне дзядоў. Гэта нацыянальнае сьвята, звязанае з нашымі марамі і аб незалежнасьці дзяржаўнай, і аб лёсе нашай

мовы, і наагул з усёй беларушчынай, з усім тым, што мы ўкладаем у гэты панятак. Такім днём зрабіліся Дзяды. У тыя славутыя Дзяды 1988-га, калі ўпершыню «чаромху» прымянілі, калі было самае першае вялікае шэсьце, я акурат вярнуўся з дому творчасці, зь Піцунды. Ехалі мы з жонкай з аэрапорту на таксі і ўбачылі

шэсьце. Я тады жьў у раёне Зялёнага Лугу, на вуліцы Каліноўскага. Сказаў жонцы — яжджай адна дахаты, выскачыў з таксоўкі і далучыўся да гэтага шэсьця. Для мяне гэта выйшла, «з караля на баль»...

Для мяне асабіста Дзяды звязаныя яшчэ і з Васілём. Васілём Уладзімеравічам Быкавым. Сёлета ўжо пяць гадоў

яго з намі няма. Ён сярод тых дзядоў, памяць якіх мы шануем, якой мы кланяемся да зямлі і чарку падьмаем. Вось, сярод гэтых дзядоў цяпер і Васіль Уладзімеравіч Быкаў.

Валянцін Тарас

Валянцін Тарас — партызан, літаратар, сябар Васіля Быкава.

Працяг тэмы — старонка 2.

Крэдытная пятля

Стаўкі па кредытах узляцелі на 5—7% і дасягнулі занябесных 19—20% гадавых.

Паводле падлікаў Нацбанку, сярэднія стаўкі кредытаў для насельніцтва на 21 кастрычніка дасягнулі 19—20% гадавых. Рост ставак абумоўлены дэфіцытам рэсурсаў у беларускіх банках, паведамляе сайт infobank.by.

Калі казаць прасцей, кредыты для насельніцтва і юрыдычных асобаў сталі даражэйшымі.

Найбольш выразна тэндэнцыя падарожаньня бачная па валютных рознічных кредытах, цана якіх за апошні час у многіх банках краіны ўзляцела да 17—

20% гадавых супраць 12—14% гадавых увесну і летам. Напрыклад, даляравы кредыт на набыцьцё аўтамабіля «Прыёр-банк» дае толькі пад астранамічныя 17%! Кошт кредытаў у карпаратыўным сэгмэнце ўзрос да 14—16% гадавых супраць 8—10% у першай палове гэтага году. Шмат у якіх банках гэтую тэндэнцыю тлумачаць міжнародным фінансавым крызісам, які выклікаў зьніжэньне магчымасьцяў банкаў па прыцягненьні валюты.

Працэнтавыя стаўкі кредытаў у нацыянальнай валюце, выдадзеных беларускімі

банкамі фізычным асобам, за тры тыдні кастрычніка таксама павялічыліся ў сярэднім на 5—6% і склаліся на ўзроўні 19—20% гадавых.

Пры гэтым у Нацбанку растлумачылі, што рэзкага зьніжэньня аб’ёмаў кредытаваньня насельніцтва па банкаўскай сыстэме пакуль што не назіраецца. Да канца году павелічэньне працэнтавых ставак па кредытах можа прадоўжыцца. Яно абумоўлена дэфіцытам рэсурсаў беларускіх банкаў, у тым ліку праз скарачэньне замежных пазык.

Для выхаду з становішча кредытна-фінансавыя ўстановы сталі павялічваць таксама стаўкі па дэпазытах фізычных асобаў, бо дэпазыты сталі асноўнай крыніцай рэсурсаў для банкаў. Зьявілася больш прапаноў разьмесьціць сродкі на непрацяглы тэрмін па высокіх стаўках. У беларускіх рублях яны дасягаюць 15,5% гадавых, у далярах ЗША і эўра — 11%.

Акрамя таго, для падтрыманьня

ліквіднасьці банкаў Нацбанк, калі трэба, будзе выдаваць ім кредыты тэрмінам на 3 месяцы без заставаў. Працэнты за карыстаньне кредытам будуць спганяцца ў памеры стаўкі па аднадзённым разліковым кредыце (авэрнайт), павялічанай на тры працэнтныя пункты (20% гадавых).

На думку Станіслава Багданкевіча, прычына такога рэзкага росту кредытных ставак — ня столькі ў сусьветных тэндэнцыях, колькі ва ўнутраных праблемах перагрэтай беларускай гаспадаркі. Прычым той перагрэў меў палітычныя мэты, кажа прафэсар Багданкевіч.

Урадавыя эканамісты пакуль ня бачаць падставаў для трывогі. На іхнюю думку, беларуская фінансавая сыстэма застаецца трывалаю, і крах банкам не пагражае.

Мікола Бугай з выкарыстаньнем інф. БЕЛТА

Больш пра стан беларускай гаспадаркі перад хваляй крызісу — старонка 3.

Уладзімер Някляеў: На Дзяды—1988 усе зразумелі, што Беларусь была, ёсьць і будзе

20 гадоў таму, 30 кастрычніка 1988 году, тысячы менчукоў, якія прыйшлі да ўсходніх могілак, каб адзначыць Дзень памяці Дзяды, разгнала міліцыя. Хто аддаваў загады на разгон і зьбіцьцё людзей? Ці гатовыя былі ўлады прымяніць супраць народу агнястрэльную зброю? Зь якімі падзеямі ў адным шэрагу стаіць Дзяды-88? Пра гэта Міхась Скобла гутарыць з Уладзімерам Някляевым.

Міхась Скобла: Вы ў 1988 годзе працавалі галоўным рэдактарам моладзевых часопісу «Крыніца», заснавальнікам якога быў ЦК камсамолу. Пасада як на той час намэнклятурная. Дык чаго Вас панесла на тэа, забароненыя ўлады, Дзяды?

Уладзімер Някляеў: Я думаю, з той самай прычыны, зь якой панесла туды дзясяткі тысячаў людзей.

Скобла: Вы кажаце пра значнасьць даты. Усё спазнаецца ў нараўнаньні. У якім шэрагу палітычных падзей вам бачацца Дзяды-88?

Някляеў: Калі вынесці за дужкі Вялікае Княства Літоўскае і стварэнне ў 1903 годзе Беларускай сацыялістычнай грамады, то рэальная, факталагічная гісторыя Беларусі для мяне пачынаецца з рэвалюцыі 1917 году. Гэта першая дата. Другая дата — утварэнне Беларускай Народнай Рэспублікі ў 1918 годзе. Трэцяя — абвясчэнне 1 студзеня 1919 году БССР. Чацвёртая падзея, амаль забытая, — Варшаўская бітва палякаў з бальшавікамі ў жніўні 1920 году. У заходняй гістарыяграфіі яна разглядаецца ўпораўнен з найвялікшымі бітвамі ў гісторыі чалавечтва. Невадма, што адбылося б з Эўропай, калі б Тухачэўскі прайшоў Польшчу... У войску Пільсудскага, дарчы, было шмат беларусаў.

Пятая падзея — 1924 год, першае ўзбуйненне Беларусі. Шостая — 1926 год, другое значнае ўзбуйненне, пасля якога Беларусь стала налічваць 5 000 000 чалавек. Сёмая падзея — 1947 год, прыняцце Беларусі ў склад краінаў-заснавальніцаў ААН. І восьмай значнай падзеяй у гэтым спісе для мяне стаіць Дзяды 1988 году. Недакументальным вынікам іх стала ўсеагульнае разуменне таго, што Беларусь была, ёсьць і будзе. А дакументальным вынікам стала прыняцце Дэкларацыі аб суверэнітэце і стварэнне Рэспублікі Беларусь. Будзьма шчырымі, што, пракамуністычная бальшынца ў Вяроўным Савеце спалохалася двух дзясяткаў дэпутатаў з БНФ? Не, яна спалохалася тае Беларусі, якая праявіла сябе 30 кастрычніка 1988 году.

Скобла: Нядаўна ў інтэрвію нашаму радыё Зянон Пазыняк сказаў, што Белполк і Ўнутраныя войскі, якія разганялі людзей ля ўсходніх могілак і ў Курапатах, былі ўзброеныя, і ім былі раздадзены баявыя патроны. Як Вы лічыце, ці гатовая была таа ўлада прымяніць зброю супраць людзей?

Працяг на старонцы 8.

Юлія Даруцкіна

Шэсьце на Дзяды

Лявон Баршчэўскі і Віктар Івашкевіч атрымалі адказ зь Менгарвыканкаму, у якім даецца дазвол на шэсьце, прымеркаванае да дня ўшанавання памяці продкаў — Дзядоў 2 лістапада. Дазваляецца збор ля ўваходу на ўсходнія могілкі (мэтро «Усход» або «Барысаўскі тракт») ад 12.00 да 12.30, потым шэсьце з 12.30 да 14.30 праспэктам Незалежнасьці, вуліцамі Каліноўскага, Мірашнічэнкі, МКАД і да Курапатаў. Нагадаем, што дзсяткі інтэлігенцыі заклікалі сабрацца на тым самым месцы, што і 20 гадоў таму, у пераломным 1988 годзе. Там мяркуецца пакласці кветкі да магілаў Быкава, Караткевіча, Ткачова, Карпенкі, Панчанкі, Герменчука, іншых пахаваных там дзяткаў грамадства і культуры, і стуль рушыць да Нацыянальнага мэмарыялу.

Станоўчы адказ на правядзеньне шэсьця 2 лістапада атрымалі і сябры Кансэрватыўна-хрысьціянскай партыі БНФ, што традыцыйна пачынаюць шэсьце ад Парку Чалюскінцаў. Збор пачнецца а 10.30 каля Гадзіннікавага заводу, шэсьце да Курапатаў праспэктан Незалежнасьці, вуліцамі Каліноўскага, Мірашнічэнкі ад 11-й і мітынг ва ўрочышчы ад 14.30 па 17.00.

«Гэта найперш жалобная акцыя, але і сьветлае. Мы спалучаем успамін пра памерлых з думай пра будучыню. Таму мітынг будзе ня толькі мэмарыяльным», — кажа Л.Баршчэўскі.

Дасьць бог, абедзьве калёны злучацца на вуліцы Каліноўскага і пойдучь ва ўрочышча разам.

Зьміцер Панкавец

2 лістапада частка людзей зьбіраецца ля Парку Чалюскінцаў, іншая — на ўсходніх могілках.

Дапамагчы Барадуліну

За два дні набралася сотня такіх ахвотных.

Людзі адгукнуліся на прапанову падтрымаць народнага паэта Рыгора Барадуліна, які зноў трапіў у бальніцу.

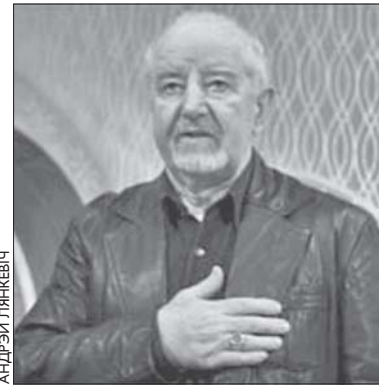
У паэтавай кватэры грувасьціца гара кніг — апошнім часам выдаецца плацілі аўтару ганаарары асобнікамі. Таму журналісту Глебу Лабадзенку прыйшла ў галаву думка зьявіцца да людзей з прапановай набываць кнігі Барадуліна з аўтаграфам Народнага паэта. Хто колькі заплаціць.

За першыя суткі каля сотні чалавек абвясцілі праз электронную пошту пра жаданьне ахвяраваць на Барадуліна. Да прыкладу, адна

пэнсіянерка прапанавала сто тысячачуў рублёў. Грамадзянін Польшчы прапановаў 100 эўра за дзьве кнігі. У асноўным людзі прапануюць ад 50 да 100 тысячаў рублёў. За два дні сума склала два мільёны.

Ужо ня першы раз Рыгор Барадулін трапляе ў шпіталь. Трэба лекі, трэба адпачынак. Сьціпляя пэнсія паэта абмяжоўвае старога чалавечка...

Глеб Лабадзенка просіць дасылаць замовы на свой электронны адрас labadzenka@gmail.com. Трэба пазначаць, колькі трэба кніжак і колькі адрасат пералічыць за гэта грошай. Глеб пры-

Андрэй Ільянкіч

носіць кнігі ў лякарню, Барадулін іх падпісвае, і Глеб дастаўляе твора тым, хто зрабіў заказ.

МБ

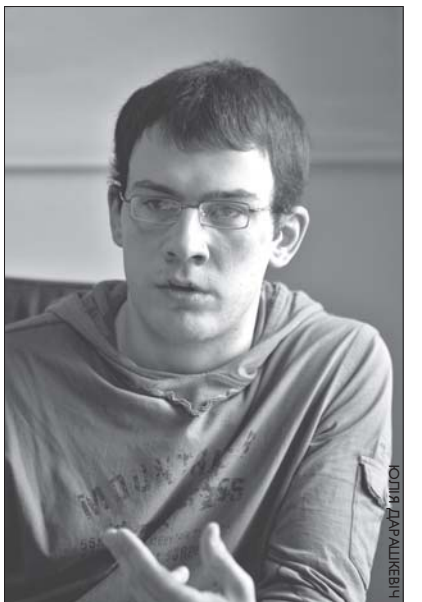
Ахвотныя памагчы, хто ня мае электроннай пошты, могуць пакінуць свае тэлефоны Рэдакцыі «НН», а Рэдакцыя перакажа іх Глебу.

Дзёрзкія хлопцы

Франак Вячорка і Міхась Пашкевіч праніклі на зьезд БРСМ і сарвалі «адабрамс».

Вось што піша ў сваім інтэрнэт-дзеньніку Франак Вячорка: «А 13.40 мы зьліліся з масоўкай — студэнтамі-першакурснікамі ін'язу. А 14.00 пад відам студэнтаў гішпанскага і францускага аддзяленьня апранулі маечкі «Добroe сердце БРСМ». А 14.10 нас пасадзілі ў самыя відныя месцы». Праз нейкі час зь іх ня сталі спускаць вачэй галоўны ідэоляг краіны Ёсвалад Янчэўскі, а там і ахоўнікі. Усё гэта хлопец ставіў у інтэрнэт з свайго мабільнага тэлефона проста з Палацу.

Міхась жа Пашкевіч даслаў сваю першыю смску ўжо з машыны амапу. «Далі ім там джазу. Яны дагэтуль ня могуць паверыць, што мы самі туды пралезьлі, — напісаў ён. — Я ўстаў пасля выступу віцэ-прэм'ера Косінца. Сказаў на ўсю залю, што сьвятакаваньне ў незалежнай Беларусі 90-годзьдзя камсамолу — гэта поўны трындзец. Дэлегаты загулі, маўляў, што гэта такое. Тут далучыўся Франак, сказаў, што вас усіх пазбавілі льгот. Потым мы разам папрасілі нам пяць хвілінаў на выступ».

Юлія Даруцкіна

Міхась Пашкевіч: «Далі ім там джазу. Яны дагэтуль ня могуць паверыць, што мы самі туды пралезьлі».

Пасля гэтага ўжо загудзеў прэзідыюм, а заля, наадварот, сьціхла. Урэшце, прагаласавалі за далейшы парадак дня», — кажа сябар «Маладых дэмакратаў».

Хлопцаў вывезьлі з Палацу, але ў пастарунку адпусцілі і нават выбачыліся за беспайстаўнае затрыманьне.

ЗП

Трывожныя настроі працоўных МАЗу і МТЗ

Са словаў аднаго з рабочых МАЗу, галоўны канвэрзаводу скараціў вытворчасць тэхнікі са 106 адзінак да 75.

Пры канцы кастрычніка вакол сталічных прамысловых гігантаў МАЗу і МТЗ загулі чуткі пра скарачэнні пэрсаналу і вымушаныя прастой. Кіраўніцтва заводаў абвясціла гэтыя звесткі.

Што характэрна — гэтым разам звесткі пра чарговыя праблемы на буйных дзяржпрадпры-

емствах прыйшлі не з расейскіх СМІ, а ад простых працоўных заводаў. У Сеціве зьяўляецца інфармацыя ад ананімных супрацоўнікаў: кіраўніцтва неафіцыйна папярэджвае пра будучае скарачэнне працоўнага тыдня да 4 дзён, затрымкі заробкаў ды пра магчымае звальненне да 10% пэрсаналу — найперш пэнсіянэраў, хворых ды парушальнікаў працоўнага рэжыму.

Намеснік гендырэктара Менскага трактарнага завода па кадрах, сацыяльным развіццём ды

ідэялічнай працы Васіль Тымановіч на гэта адказаў наступнае: «З парушальнікамі працоўнага рэжыму нам не па шляху, таму мы іх звальнялі і будзем звальняць. А астатняе — гэта чуткі.

Мы не плянавалі і не плянуем скарачэнняў. Ні ў вытворчасці, ні што датычыць пэрсаналу. Прадпрыемства працуе паводле плянаў у нармальным рэжыме».

Нагадаем, што ў панядзелак у СМІ трапіла інфармацыя пра магчымыя вымушаныя двухтыднёвыя вакацыі на Менскім аўта-

заводзе.

Пра гэта «НН» паведаміў адзін з супрацоўнікаў МАЗу. Ён звязвае гэта з адсутнасцю попыту на прадукцыю завода. У прэс-службе МАЗу гэты звесткі абверглі, зазначыўшы, што прадпрыемства «пакуль працуе ў звычайным рэжыме».

Пазней начальнік упраўлення продажу грузавой тэхнікі заводу Сяргей Захарэвіч у гутарцы з журналістамі ўсё ж ужыў слова «цяжкасці», зазначыўшы, што тэхніка кепска прадаецца.

Шараговыя супрацоўнікі аўтазаводу апынуліся больш разгаворлівымі.

Адзін з іх на умовах ананімнасці паведаміў, што апошнія два дні мінулага тыдня ягоная змяна выходзіла на працу, але сядзела склаўшы рукі, бо не было дэталей.

Па яго словах, у пятніцу на за-

водзкой стаянцы бачылі цэлую калёну джыпаў з міністэрскімі нумарамі, у сувязі з чым па прадпрыемстве папаўзлі чуткі пра экстраную нараду з удзелам прадстаўнікоў Міністэрства прамысловасці. На сёння, зь ягоных словаў, галоўны канвэрз скараціў вытворчасць тэхнікі — са 106 адзінак да 75. І такі расклад, магчыма, замацуецца з 1 лістапада. Пра магчымыя вымушаныя прастой працоўныя таксама гавораць, аднак дакладны час не называюць — або ў лістападзе, або ў студзені.

Варта адзначыць, што беларускія машынабудавальніцкія прадпрыемствы і так някэпска трымаюцца, дзякуючы падтрымцы з дзяржбюджэту. Аналігічныя расейскія ўжо прыпынялі вытворчасць або скарачалі працоўны тыдзень.

Сямён Печанко

Расея агучыла ўмовы выдзялення крэдыту

Яны прадугледжваюць «супольныя меры эканамічнага характару», заявіў намеснік міністра фінансаў РФ Дзьмітры Панкін.

Ён паведаміў агенцтву ПРАЙМ-ТАСС, што крэдыт выдзяляецца на 15 гадоў з 5-гадовым ільготным перыядам па выплаце асноўнай пазыкі. Пры гэтым Дзьмітры Панкін намякнуў, што крэдыт будзе звязаны з «плянам сумесных дзеянняў, дзе будучы вызначаныя меры эканамічнага характару».

Па яго словах, адначасова будучы «зафіксаваныя пытанні валютнага курсу, доступу расейскіх кампаніяў на беларускі рынак прыватызацыі ў Беларусі, плацёжнага баянсу Беларусі». То бок, гаворка вядзецца пра праграму дзеянняў у эканамічнай сфэры.

Варта адзначыць, што ў той жа дзень пра эканоміку казаў і галоўны рэдактар часопіса «Россия в глобальной политике» Фёдар Лук'янаў. У газэце «КоммерсантЪ» ён выказаў думку пра тое, што Расея магла б выкарыстаць цяперашні крызіс для якаснага ўмацавання сваіх пазіцыяў у рэгіёне.

«Умовай дапамогі суседзям павінна быць не вырашэнне кан'юнктурных праблемаў, а фармаванне доўгатэрміновых эканамічных сувязяў. Іншымі словамі, нельга набываць на крэдыты прызнанне Абхазіі і Паўднёвай Асеціі» — мяркуе палітолаг.

Афіцыйная Масква ўдае спакойнае стаўленне да адначасовага пошуку Менск альтэрнатыўных крыніцаў сродкаў, у прыватнасці ў МВФ. Прынамсі намеснік міністра фінансаў РФ не ўбачыў у гэтым супярэчнасцяў.

Разам з тым, той жа «КоммерсантЪ» нагадвае, што ў Масквы ёсць «адпрацаваны спосаб зрабіць спадара Лукашэнка больш лагодным» і ў якасці прыклада такога спосабу прыводзіць забарону Рассельгаснаглядам, накладзеную на ўвоз мяса-малочнай прадукцыі некалькіх дзесяткаў беларускіх вытворцаў.

Сямён Печанко

Стаўкі крэдытаў для насельніцтва ў беларускіх банках узьняліся да 17–20%.

Пачаліся праблемы з продажам калію

Гаворачы пра фінансавы крызіс на пасяджэнні Савету міністраў, міністар эканомікі Мікалай Зайчанка заўважыў, што некаторыя замежныя спажыўцы беларускай нафтахіміі адмаўляюцца ад раней заяўленых кантрактаў. З гэтай жа прычыны пакупнікі калійных угняенняў у Эўропе, Паўднёва-Усходняй Азіі, Бразыліі ўжо ў ліпені сталі адмаўляцца ад раней заяўленых аб'ёмаў закупкі.

Курс продажу даляра дасягнуў 2.185 рублёў

Максымальны курс продажу даляра ЗША ў абменных пунктах Мінска па стане на раніцу 29 кастрычніка дасягнуў 2.185 беларускіх рублёў. Пры гэтым максымальны

курс пакупкі амэрыканскай валюты склаў 2.150 рублёў, мінімальны — 2.115 рублёў. Рост попыту на даляры пайшоў ад пачатку мінулага тыдня.

Паніка ў Мінсельгасхарчы

Расея з 1 лістапада забараняе ўвоз у краіну малочнай прадукцыі і мяса ітупкі з 20 беларускіх прадпрыемстваў, якія па выніках правэркі нібыта не адпавядаюць патрабаванням Рассельгаснагляду. Пад забарону трапілі ААТ «Маладзчанскі гармалзавод», ААТ «Смялявіцкі малочны завод», ААТ «Верхнядзьвінскі масласырзавод», ААТ «Сеньненскі завод САМ», ААТ «Кобрынская ітупкафабрыка» ды іншыя.

АЭС прапануюць будаваць кітайцам?

Пра такую магчымасць заявіў Аляксандр Лукашэнка на сустрэчы з кіраўніцтвам Кітайскай Гуандунскай ядзернай энэргетычнай карпарацыі.

Інфляцыя па выніках году складзе 14%

Пра гэта на папяраным пасяджэнні Саўміну заявіў міністар эканомікі Мікалай Зайчанка.

Польшча прайдзе на эўра

Кіраўнік польскага ўраду Дональд Туск у аўторак падпісаў План увядзення ў Польшчы эўра. Прэм'ер выказаў спадзяванне, што эўра зменіць злоты да канца 2011 году. За захаванне нацыянальнай валюты выступае прэзідэнт Лех Качыньскі і партыя Права і Справядлівасць.

Вугоршчына атрымае рэкордны крэдыт

Міжнародны валютны фонд, Эўрасаюз і Сусветны банк пагадзіліся выдзеліць Вугоршчыне пакет фінансавай дапамогі на 25 млрд даляраў. МВФ дае 16 млрд, Эўрасаюз — 8 млрд, Сусветны банк — мільярд. У Вугоршчыне ўтшыў фінансавага крызісу выявіўся ў рэзкім скарачэнні валютных запасаў. У верасні курс вугорскага форынта панізіўся на 20% у дачыненні да даляра і эўра. Агульная замежная запасычанасць Вугоршчыны ўжо дасягнула 100 млрд даляраў, што набліжаецца да 100% ад ВУП. Для параўнання, у Беларусі яна складае толькі прыкладна 30% ад ВУП.

HD тэлевізары пацясьнілі сваіх папярэднікаў

У 2008 г. продажы тэлевізараў высокага разрашэння (HD, high definition) упершыню перавысілі продажы стандартных прыстасаванняў. Як вынік з справаздачаў аналітычнай кампаніі iSupply, сёлета ў свеце будзе прададзена 124,2 млн тэлевізараў HD супраць 86,6 млн звычайных. Яшчэ год таму гэтыя суадносіны склалі 97,1 млн супраць 114,8 млн на карысць стандарту. У 2012 году, мяркуюць адмыслоўцы, будзе рэалізавана 241,2 HD-тэлевізараў, а доля звычайных прыстасаванняў скараціцца да 23,1 млн.

СП; паводле Ральфе Свабода, БЕЛТА, bsb.by, Дело, gazeta.pl., Газета.ru

Новы сьпікер палаты прадстаўнікоў

Галоўным пытаньнем першага працоўнага дня першай сэсіі новай палаты прадстаўнікоў было абраньне сьпікера. На пасаду быў прапанаваны толькі Ўладзімер Андрэйчанка. За ягоную кандыдатуру прагаласавала 107 дэпутатаў, супраць — 1, адзін бюлетэнь прызнаны несапраўдным.

У.Андрэйчанка — старажыл уладнай вэртыкалі. На сваёй пасадзе ён адпрацаваў без малага 14 гадоў, ніхто зь ягоных калегаў так доўга ў «губэрнатарскім» крэсьле не затрымліваўся. Многія лічаць, што прызначэньне Андрэйчанкі ў свой час стала магчымым дзякуючы тагачаснаму кіраўніку Адміністрацыі прэзыдэнта Леаніду Сініцыну.

З галоўных рысаў Андрэйчанкі адзначаюць неканфліктасьць, добрае ўменьне выконваць загады. Чыноўнік ніколі не імкнуўся на відныя ролі. У віцебскім аблвыканкаме заўсёды была невялікая людзкая цяжка, Андрэйчанка даварае толькі правэраным кадрам.

За такі працяглы тэрмін чуткі пра званьне старшыні аблвыканкаму хадзілі неаднаразова. Апошнія паўзьлі летась, пасля арышту банды Рымаса. На адной з нарадаў Лукашэнка проста сказаў: «Стаміўся губэрнатар». Проста адпраўляць на пэнсію такога паважанага чалавека палічылі немэтазгодным. Разам з Андрэйчанкам у палату трапіў і ягоны намесьнік Пётар Южык. Новае кіраўніцтва Віцебшчыны яшчэ не прызначае.

Намесьнікам Андрэйчанкі абраны 53-гадовы Валеры Іваноў, які раней узначальваў Шклоўскі райвыканкам. За яго прагаласавала 105 дэпутатаў, супраць — 4.

Зьміцер
Панкавец

Сёлета Ўладзімер Андрэйчанка (справа) апошні раз быў гаспадаром «Славянскага базару» ў Віцебску.

ЮЛІЯ ДАРАШКІВІЧ

На пяты тэрмін, але зь пераемнікам

У нядзелю ў менскім Палацы мастацтваў прайшоў дзясяты зьезд Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны.

Сярод гасьцей зьезду былі пісьменьнікі Ніл Гілевіч, Анатоль Вяцінскі, Уладзімер Арлоў, палітыкі Вінцук Вячорка, Лявон Баршчэўскі, Павал Севярынец, Пятро Краўчанка, дыплямат Стэфан Эрыксан, сьвятар Уладзіслаў Завальнюк.

Разам з тым, варта адзначыць, што большую частку дэлегатаў зьезду складалі людзі сталага веку. Моладзі відавочна бракавала. Старшыня ТБМ Алег Трусаў на гэта адзначае, што моладзь абірала дэлегатамі зьезду людзей старэйшых і паважаных.

Трусаў і на гэты раз быў адзіным прэзідэнтам на пасадзе старшыні. За ягоную кандыдатуру выступілі адзінагалосна. У намесьнікі чарговы раз абраны Людміла

Дзіцэвіч і Алена Анісім, а таксама ўпершыню Дзяніс Тушынскі і Ірына Марачкіна.

Галоўным рэдактарам газэты ТБМ «Наша слова» было вырашана пакінуць Станіслава Судніка. Хаця сам сп. Суднік прызнаваўся, што гатовы перадаць гэтае месца каму-небудзь іншаму. Ахвотных не знайшлося.

Алег Трусаў падзячыў дэлегатам за тое, што яны падтрымалі ягоную кандыдатуру. «Часам мы не разумеем, што робім наймаверную працу. Галоўны наш вораг — гэта лягота, а ня нейкая ўлада», — сказаў А.Трусаў.

Наступны зьезд ТБМ пройдзе ў 2011 годзе.

Зьміцер Панкавец

Большую частку дэлегатаў зьезду складалі людзі сталага веку.

ЮРЬ ДЗЯДЗІНКІН

Алег Трусаў: Прыходзяць да ўлады «хлопцы Адраджэньня»

Па сканчэньні працы зьезду спадар Трусаў падзяліўся сваімі ўражаньнямі з карэспандэнтам «НН».

Алег Трусаў: Першае, што нам зараз трэба зрабіць, — прыняць праграму сьвяткаваньня 20-х угодкаў ТБМ. Трэба давесці да ладу ўсе дакумэнты, а пасля даслаць іх адрасатам. Найперш гэта зварот да Лукашэнка, каб

былі ўнесены зьмены ў Закон аб мовах. А таксама наш зварот да грамадзянаў краіны ў сувязі зь перапісам, які пройдзе налета. Што да арэнды памяшканьня, то, калі людзі будуць нам дасылаць ахвяраваньні, пытаньне ўдасца вырашыць.

«НН»: Якія грамадзкія сфэры сёньня найбольш патрабуюць беларусізацыі?

АТ: Перадусім тэлебачаньне, гэта нашае самае балючае пытаньне. Цяпер ім і будзем займа-

ца. Будзем накіроўваць звароты, зьбіраць подпісы. У мяне адчувальнае, што і іх мы вась-вось зломім. Чакаць нядоўга засталася.

«НН»: Ці ёсьць нейкія спадзяваньні што да шырэйшага ўжываньня беларускай мовы?

АТ: Яны спраўджваюцца штодня. Паглядзіце на рэжыму нашых гарадоў. Вось прыйшоў новы мэр майго роднага Мсьціслава, загадаў усе канфэрэнцыі па-беларуску праводзіць. Прыяжджаю дахаты, а там усе па-беларуску гавораць. Гэта тураўскі хлопец. Ён пачаў рэстаўрацыю гораду, паставіў помнік Грунвальду. Цяпер ідзе зьмена начальства ва ўсёй краіне. Прыходзяць да ўлады «хлопцы Ад-

ЮРЬ ДЗЯДЗІНКІН

раджэньня». Ім 35—40 гадоў, яны са сьцягамі хадзілі на міты-

Ураджэнец Амсьціслава Алег Трусаў узначальвае ТБМ ад 17 красавіка 1999 году, ён быў абраны старшынём на VI зьездзе арганізацыі. Такім чынам, гэта ўжо ягоны пяты тэрмін. У наступным годзе ТБМ споўніцца 20 гадоў.

нгі. Праз 5—6 гадоў яны ўжо стануць прэзідэнтамі. Я веру, што яны ўсё зьменяць. Вышэйшая ўлада таксама захісталася.

«НН»: Ці рыхтуе Трусаў пераемніка?

АТ: Я ўжо маю. Дзяніса Тушынскага, ня проста ж так ён зьявіўся. Хлопец добра падрыхтаваны, гаворыць па-ангельску. Шмат у чым лепшы за мяне.

Гутарыў ЗП

ФОТ. Д. РАКФЭЛЕР

Статуі на фасадзе Опэрнага

На портыку Менскай Опэры маюць усталяваць скульптуры бога музыкі Апалёна і дзвюх німфаў. А ў нішах на сьценах будынку будуць красавацца музы. Дарэчы, дзвюх з чатырох музаў ужо можна пабачыць, а васьць часовы кардонны Апалён і німфы, пабыўшы каторы час на портыку, зьніклі — пэўна, каб саступіць месца мэталічным.

«На портыку (над ганкам) опэрнага тэатру будзе стаяць статуя Апалёна з дзвюма вянкамі, — расказвае аўтар праекту Генадзь Буралкін. — Бог музыкі будзе як бы вячачаць опэру і балет. Абапал яго — дзьве німфы. А ўздоўж усяго портыку будзе віцца стужка з нотным

станам. У саміх сьценах будынку, у нішах, зьявіцца статуі чатырох музаў: тэатру — Мэльпамэна, гімнасьпеваў — Палігімнія, танцу — Тэрпсыхора і паэзіі — Каліёпа».

Скульптару Алесю Шатэрніку праект па ўсталяваньні статуяў не даспадобы: «Так, сапраўды, у будынку ёсьць вольныя нішы для скульптураў. Яны былі нават заплываваныя Лангбардам, легендарным архітэктарам будынку. Але! Нельга пры будынку ў канструктывісцкім стылі ставіць клясычныя скульптуры. Ну, нельга — ёсьць такое паняцьце, як канон і стыль. Галоўным патрабаваньнем да скульптураў было прыўнесці сваімі твора-

рамі самавітасьці, урачыстасьці, а яны прыўнясуць, пэўна, адно недарэчную пампэзнасьць. Каб усё было, як у мас-

Барэльефы з будынку «Ракфэлер-цэнтру» ў Нью-Ёрку.

коўскім Большым Тэатры. Але ў нас сам будынак іншага стылю, чым у Маскве. Па-другое, нельга ставіць т.зв. круглыя, від на якіх адкрываецца з 360 градусаў, скульптуры ў нішы. Будынак як бы выштурхне іх вонкі і суладзьдзя паміж сьценамі і статуямі ня будзе ніякага. Для гэтых выпадкаў ёсьць барэльефы. Вось цудоўны прыклад — «Ракфэлер-цэнтар» у Нью-Ёрку. Гэты будынак пабудаваны амаль у адзін час зь Менскай Опэрай, у такім самым канструктывісцкім стылі. Але паглядзіце, як там выдатна падабралі пасоўныя скульптуры. Па-трэцяе, нават нягледзячы на ​​статую Апалёна, портык, калі глядзець на яго з боку помніка Багдановічу, усё адно застанецца невыразным. А трэба, каб і пры такім ракурсе цэнтральная скульптура лашчыла зрок. Таму варта было б не паасобныя скульптуры ставіць, а ўсталяваць кваліфікацыю: калісьніцу, запражаную чацьверкай коней, якая таксама цудоўна глядзіцца збоку. І яшчэ: у клясычнай скульптуры ў німф ногі пакрываюць ноты. Клясычныя скульптуры — гэта ж канон, Рым, Грэцыя за сьпінай, а тут — нейкія стужкі».

Генадзь Буралкін жа адпрэчвае падобную крытыку сваіх твораў: «Канструктывізм — панятак, які існуе толькі ў архітэктуры, але канструктывісцкай скульптуры — не існуе, а таму трэба абыходзіцца іншымі стылямі. Клясычны тут у самы раз. Тэатар опэры і балету ж! А не рабіць нічога, пакідаць без скульптураў, нельга было».

Праглядаючы рысункі, зробленыя Лангбардам для харкаўскай опэры, я заўважыў, што сам мастак хацеў зрабіць скульптуры.

А харкаўская і менскія опэры маюць падобны стыль. Дадам яшчэ, што будынак Тэатру опэры і балету ня меў свайго цэнтру: дзе не падыдзець, усё — галоўны ўваход. Так ня мае быць. Многія госяці сталіцы нават пыталіся: «Скажыце, а гэта ў вас будынак цырку?».

Статуі маюць быць усталяваныя да новага году.

Павал Касцюкевіч

СЬЦІСЛА

Другая нацыянальная дыктоўка пройдзе 21 лютага

Таварыства беларускай мовы абвесьціла пра намер правесці Другую агульнанацыянальную дыктоўку па беларускай мове. Акцыя будзе прымеркавана да Міжнароднага дня роднай мовы і адбудзецца 21 лютага.

Бэл дабраўся і да «Эўрабачаньня»

Сьпявак Барыс Маісеў пацьвердзіў, што атрымаў прапанову прадстаўляць Беларусь на «Эўрабачаньні» ў 2009 г. у Маскве. Ён не ўдакладніў, ад каго атрымаў прапанову. Зьявілася неафіцыйная інфармацыя, што яе яму асабіста зрабіў А. Лукашэнка.

Маскоўскі сьпявак Маісеў працуе ў стылістыцы расейскага «непрыязнальнага» попу з элемэнтамі гей-трэшу. Зь Беларусью яго зьвязвае месца нараджэньня —

Магілёў. Ён нават ведае некалькі словаў на беларускай мове.

Стужка пра Лявона Тарасэвіча

У Варшаве ў нядзелю адбылася прэзэнтацыя стужкі пра польскага мастака беларускага паходжаньня Лявона Тарасэвіча Ікона па drogk («Абраз на дарожку»). Мерапрыемства адбылося ў канцэртнай залі Laboratorium галерэі мастацтваў ва Ўяздоўскім замку. Пасьля прэзэнтацыі была сустрэча з мастаком. Зь некалькімі песьнямі выступілі Юрка Асеньнік (гурт Zergo-85) і Слава Корань («Уліс»).

Першы беларускі мюзыкл

Прэм'ера «Байкера» адбудзецца 8 лістапада ў Палацы Рэспублікі. Аўтар, кампазітар Уладзімір Кандрусевіч, кажа: «Мы пайшлі за брадвэйскім вопытам,

зрабілі спачатку перадпрэм'ерны тур, паказвалі «Байкера» ў іншых гарадах, перш чым прадставіць яго ў сталіцы — адчулі, што публіка прымае мюзыкл».

У вёсцы Гарадзец знойдзена скрыпка Страдывары?

Міністэрства культуры мае намер правесці экспэртызу скрыпкі, знойдзенай у музэі вёскі Гарадзец у Шаркаўшчынскім раёне Віцебскай вобласці. Экспэртыза і павінна выявіць, ці належыць

аўтарства скрыпкі Антоніё Страдывары. Унутры корпусу гэтага інструмэнту была знойдзена этыкетка, на якой напісана імя майстра і дата вырабу — 1723 ці 1725 год.

Інфармацыя пра тое, што інструмэнт зроблены вялікім майстрам, у такіх выпадках часта не пацьвярджаецца.

У Гарошкаве адкрылі помнік Сысу

У нядзелю ў вёсцы Гарошкаў, што непадалёк ад Рэчыцы, ладзілася сьвята паэзіі ў

гонар Анатоля Сыса. На могільках адкрыты надмагільны помнік зьнаму паэту.

Лідзкі літаратурны зборнік

У Лідзе выйшла анталёгія «Шануйце роднае слова». У кнізе сабраная проза, але перадусім паэзія 47 аўтараў, пачынаючы ад Цёткі і Валянціна Таўлая. Аўтараў лучыць належнасьць да лідзкага рэгіёну. Укладзены зборнік рэдактар «Нашага слова» Станіслаў Суднік. Паводле МБ, ЛК, радыё «Свабода»

НОВЫЯ КНІГІ, ДАСЛАНЬЯ Ў РЭДАКЦЫЮ

Тацяна Сапач па-ангельску

Выйшаў зборнік выбраных вершаў Тацяны Сапач. З паралельным перакладам на ангельскую, зробленым няўтомнай руплівцай, «нашым чалавекам у Лёндане», Верай (Вірай) Рыч.

Вось як па-ангельску гучаць першыя радкі верша, які калісьці, ужо песьняй, увайшоў у рэпэртуар «Новага Неба»:

We are the children of a black city
we have come out of its belly,
we have become of its voice,
a voice that has no shadow.

Лявон К

Няхай не пакіне нас Восень. Вершы. Тацяна Сапач/Do not abandon us, Autumn. Poems. Taciána Sapáč. — Менск: Мадэсон. 2008 — 67 с. 300 ас.

КАЛЯНДАР

Лістапад

1 — Сьвята ўсіх сьвятых у каталікоў.

1 — 75 гадоў таму (1933) нарадзіўся Вячаслаў Адамчык (в. Варакомшчына, цяпер Дзяглыўскі раён), аўтар клясычных раманаў «Заходнікі» і «Чужая Бацькаўшчына».

2 — Дзяды.

8 — 125 гадоў таму (1883) нарадзіўся Вацлаў Ластоўскі (маёнтак Калесьнікі, цяпер Глыбоцкі раён), грамадзкі і палітычны дзеяч, гісторык, мовазнаўца, літаратуразнаўца — лідэр БНР.

16 — успамін Маці Божай Астрабрамскай — апыжункі Беларусі.

18 — 125 гадоў таму (1885) нарадзіўся Язэп Лёсік (в. Мікалаеўшчына, цяпер Стаўпецкі раён), грамадзкі і палітычны дзеяч, мовазнаўца, а таксама дзядзька Якуба Коласа па кузьлі.

28 — Пачатак Піліпаўкі (посту перад Божым Нараджэньнем) у праваслаўных.

Склаў Лявон К

Вось ён — векапомны момант

Праляскоўскі, Радзькоў, Дарафеева. Міхаіл Фінберг нудзіцца, Іна Афанасьева трымаецца. Фотарэпартаж Юліі Дарашкевіч са зьезду «Белай Русі».

Аляксандар Радзькоў. Вось ён — векапомны момант.

Дэпутат-актор Генадзь Давыдзька і твар «Белай Русі» Ірына Дарафеева.

Міхаіл Фінберг нудзіцца, Іна Афанасьева трымаецца.

Ідзе Алэг Праляскоўскі.

Рэктар БДЭУ, абаронца студэнтаў Уладзімер Шымаў.

Прэзыхіюм.

Самыя страшныя катастрофы ў гісторыі выяўленчых мастацтваў

Разбомбленыя фрэскі Мантэні ў Падуі, Вэнэра Мілоская, пабітая насільшчыкамі, знішчаная «Ваза з сланечнікамі» Ван Гога, прадзіраўлены «Сон» Пікаса... Сьпіс самых прыкрых інцыдэнтаў з шэдэўрамі.

«Сон», Пікаса

Не паспеў магнат Стыў Уін, уладальнік казіно ў Лас-Вэгасе, дамовіцца пра продаж «Сну» — карціны Пікаса, якая яму належала, — за 74 мільёны фунтаў, як спатыкнуўшыся, трапіў у палатно локцем і прарваў у ім дзірку. Карціна вісела ў кабінэце ў іна побач з працамі Матэя і Рэнуара. Ён паказваў яе гасьцям і спатыкнуўся. Пабачыўшы ў карціне дзірку, пакупнік адмовіўся яе набыць.

«Барэльф бяз назвы», Крэйг Каўфман

У 2006 г. амэрыканскія галерысты й калекцыянеры адпраўлялі ў

Уладальнік спатыкнуўся і прарваў у карціне дзірку локцем.

парыскі Цэнтар Пампіду выставу «Лос-Анджэлес 1955—1985: народзіны мастацкай сталіцы» ды разлічвалі, што з шматлікімі працамі вялікай гістарычнай каштоўнасьці будучы абыходзіцца беражліва. Але іх ня здолелі нават павесіць як сьлед. Напярэдадні вэрнісажу зь сыяны звалілася 2,5-мэтровая бэлька з поліэстэравай смалы — праца Пітэра Аляксандэра. Такі ж лёс напаткаў «Барэльф бяз назвы» Крэйга Каўфмана, які да таго ацалеў у трох землятрусах у Лос-Анджэлес.

Ваза імперыі Цын

Няўклюдны наведнік кембрыджскага Музэю Фітцўльма наступіў на ўласны разьвязаны матузок ды пакаціўся па сходах, мімаходзь некалькі трохсотгадовых кітайскіх вазаў. Фарфор дынастыі Цын, якая валадарыла ў XVII ст., быў адным з найкаштоўнейшых экспанатаў музэю. Працаёмкая прыборка заняла два з паловай дні, бо трэба

было падабраць і захаваць усе аскепкі да найменшага. Рэстаўрацыя вазаў (адна зь іх, дарэчы, важыла 45 кг) цягнулася паўгоду. Наведніка арыштвалі, але пасля вызвалілі без выстаўленьня абвінавачваньняў. Склееныя вазы ўжо вярнуліся ў экспазыцыю.

Няўклюдна наступіў на разьвязаны матузок, пакаціўся па сходах і пабіў трохсотгадовыя кітайскія вазы.

«Узнаўленьне першай публічнай дэманстрацыі самаразбуральнага мастацтва», Густаў Мэтцгэр

Плястыкавы пакет зь нейкім папяровым сьмецьцем, у 2004 г. выкінуты на памыйку з галерэі «Тэйт мадэрн», выявіўся часткай копіі твору 1960 г., якая ўвабляла «канечнасьць існаваньня» мастацтва. З іроніі лёсу Мэтцгэр быў заснавальнікам мастацкага «самаразбуральнага» руху.

«Дом», Рэйчэл Уайтгрэд

Восеньню 1993 г. Уайтгрэд зрабіла з бэтона скульптуру ў выглядзе віктарыянскай хаты ды ўсталявала яе ва ўсходнім Лёндане на вуліцы, ужо зьнесенай паводле загаду муніцыпальнай рады Таўэр-Хамлетсу. Гэты твор быў уганараваны прэміяй Тэрнэта. The Independent назвала яго «адной з самых цудоўных і арыгінальных па задуме скульптураў, створаных у Англіі». Але праз год муніцыпальная рада ўсё адно яе знішчыла.

Эскіз да «Акружаных астравоў», Хрыста і Жанна-Клёд

Баўгарскі мастак і ягоная суаўтарка жонка Жанна-Клёд праславіліся інсталяцыяй: яны акружылі поліпрапіленам 11 астравоў ля ўзьбярэжжа Маямі. Адзін

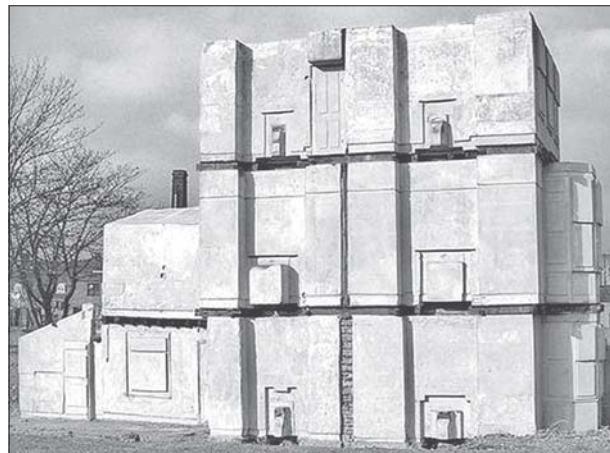

Рукі Вэнэры Мілоскай паадломваліся і згубіліся падчас бойкі насільшчыкаў.

з падрыхтоўчых эскізаў гэтай працы пацярпеў падчас транспартаваньня: аўтапагрузчык праехаў проста цераз твор. Цяпер малюнак захоўваецца ў офісе лёнданскай кампаніі Аха Art, бо Хрыста не прадае пашкодзаныя працы.

«Расфарбуй па нумарах», Дам'ен Хэрст

Для вэрнісажу сваёй выставы «Расфарбуй па нумарах» у 2001 г. Хэрст стварыў інсталяцыю зь піўных пляшак, поўных недапалкаў, ды бляшанак з фарбай. Тым самым ён хацеў узначэліць багемны інтэр'ер майстэрні мастака. Пасьля вэрнісажу прыйшлі прыбіральшчыцы і ўсё выкінулі. Твор ледзьве ўдалося ўратаваць зь сьмецьцевага кантэйнера. Самога Хэрста здарэньне насмяшыла.

Твор зруйнаваў экскаватарам лёнданскі муніцыпалітэт.

Фрэскі ў Падуі, Андрэа Мантэня

У 1944 г. войскі саюзнікаў бамбілі Італію з мэтай знішчэньня прамысловых цэнтраў. Вяртаючыся на базу, нейкі пілёт скінуў бомбы на Падуі. Яны трапілі ў царкву Дэльі Эрэмітані й знішчылі фрэскі XV стагодзьдзя.

Вэнэра Мілоская

Фігура Вэнэры (ці, магчыма, яе грэчка аналягу — Афродыты) займае ганаровае месца ў парыскім Люўры. Нягледзячы на тое, што скульптура пашкоджаная, яе прыгажосць зачароўвае. Нейкі грэцкі селянін знайшоў яе ў 1820 г. на востраве Мілас. Фігура была разламаная на два вялікія фрагмэнты. У левай руцэ багіня трымала яблык. Усьвядоміўшы гістарычную значнасьць гэтай старажытнай скульптуры, афіцэры францускага вайсковага флёту паставілі вывезці мраморную скульптуру з вострава. Калі Вэнэру цягнулі па скалах да карабля, між насільшчыкамі ўсчалася бойка, і абедзьве рукі скульптуры адламіліся. Так іх там і кінулі. Пасьля стомленьня матросы наадрэз адмовіліся вяртацца й шукаць аскепкі. Так Вэнэра і засталася бяз рук — левая адбітая ля самага пляча, а правая — на ўзроўні грудзей.

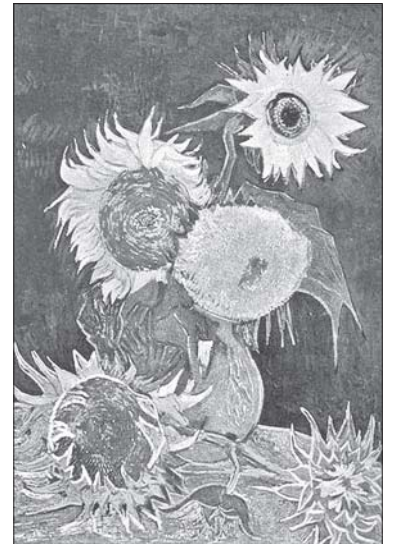

Фрэску палічылі звычайным графіці і зафарбавалі.

«Крымінальнае чытво», Бэнксі

Летась у красавіку, празь некалькі месяцаў пасьля таго як на аўкцыёне Sothbey's адна з працаў Бэнксі была прададзеная за 102 тысячы фунтаў (каля \$190 000, для мастака гэта рэкорд). Лёнданскае транспартнае ўпраўленьне зафарбавала ягоную фрэску «Крымінальнае чытво» на Іст-Эндзе ў Лёндане. Выяву Джона Траволты й Сэмюэла Джэксана з бананамі ў руках палічылі звычайным графіці. Адзін з крытыкаў заўважыў, што гэтая гісторыя толькі павысіць каціроўкі Бэнксі,

і сапраўды, неўзабаве ягоная праца «Касьмічная дзяўчына й птушка» была прададзеная за 288 тысяч фунтаў — у дваццаць разоў даражэй за стартавы кошт. Брэд Піт і Анжаліна Джолі выдаткавалі на творы гэтага «мастака-партызана» 1 мільён фунтаў.

Карціна згарэла ў банкаўскім сэйфе.

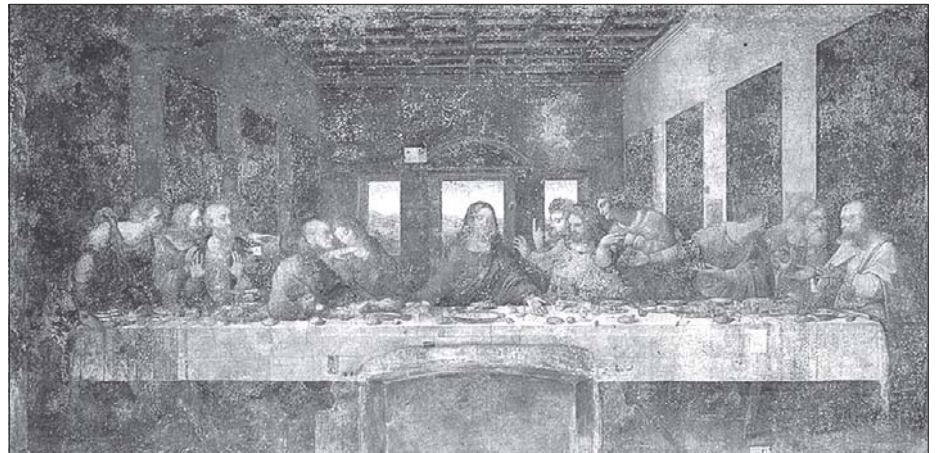
«Ваза зь пяцьцю сланечнікамі», Ван Гог

Гэтае палатно, напісанае Ван Гогам у 1888 г., уваходзіла ў цыкль «Сланечнікі». У 1920 годзе «Ваза зь пяцьцю сланечнікамі» была прывезеная ў Японію, дзе яе купіў Каята Ямамота. Карціна захоўвалася ў банкаўскім сэйфе. Там і згарэла ў 1945 г. ў часе налёту амэрыканскай авіяцыі.

«Тайная вячэра», Леанарда да Вінчы

Свой шэдэўр «Тайная вячэра» Леанарда напісаў у Міляне ў XV ст. па сырой тынкоўцы, разводзячы фарбы сумесьсю яечных жаўткоў і воцату. Не прайшло і пары гадоў, як фрэска пачала абсыпацца, а праз паўстагодзьдзя была абвешчаная «непапраўна сапсаванай». У XVIII ст. фрэску завесілі тканінай. Драпіроўка назапашвала на сабе вільгаць, што таксама шкодзіла фрэсцы, да таго ж, калі тканіну здымалі, яна падрэвала й без таго ўжо крохкі фарбавы слой... Ня дзіва, што апошні раз рэстаўрацыя «Тайнай вячэры» заняла 21 год.

Падрыхтаваў АК паводле The Independent via inopressa.ru

Не паспеў Леанарда дамаляваць, як фрэска пачала абсыпацца.

Засьвяцілі пражэктарам

Расейскі Першы тэлеканал зрабіўся ахвярай беларускай цэнзуры. Выпуск штоднёвай праграмы «Пражэктарпэрысхілтан» у беларускім эфіры выявіўся скарачаным на некалькі хвілінаў. Гэта сатырычная праграма, у якой вядоўцы п'юць гарбату, трушчаць печыва ды, гартваючы газэты, падводзяць вынікі тыдня, душачыся ад рогату. У выразным кавалку вядоўцы перадачы параўноўвалі Аляксандра Рыгоравіча з ангельскай каралевай ды абмяркоўвалі навіну пра адмену забароны беларускаму прэзыдэнту на ўезд у краіны Эўрасаюзу (выказвалася гіпотэза, што найперш ён наведае Дыснэйлэнд).

Па мясьцінах баявой славы

25 кастрычніка ў менскі Сьвята-Духаў катэдральны сабор прывозілі мошчы сьвятога роўнаапостальнага князя Ўладзімера, хрысьціцеля Русі. У гісторыі Беларусі ён вядомы забойствам полацкага князя Рагвалода і гвалтоўным шлюбам зь ягонай дачкой Рагнедай. Каўчэжа з часьцінкай мошчаў прадзеда

Ўсяслава Полацкага сустракала безліч вернікаў, мітрапаліт Філарэт, а таксама выстраеныя ў два шэрагі курсанты Менскай Суворавскай вучэльні.

Загадчыца дзіцячага садка зрабіла з падначаленых парабкаў

На два гады пазбаўленьня волі з адтэрміноўкай асуджаная загадчыца аднаго з полацкіх дзіцячых садкоў за тое, што зрабіла парабкаў з сваіх падначаленых. Загадчыца на сваім лецішчы прымушала працаваць жанчыну-дворніка, а ў якасьці прыбіральшчыцы ў яе 4-пакаёвай кватэры і кватэры дарослага сына працавалі дзве выхавальнікі. Час ад часу пэдагог разлічвалася з «парабкамі» за працу мізэрнымі сумамі грошай ці старымі рэчамі. Да таго ж, у дзейнасьці загадчыцы садка было знойдзена шмат іншых парушэньняў.

Сатанінскі дзень

За мінулую нядзелю ў Менску было здзейсьнена пяць спробаў самагубства, два зь іх завяршыліся лятальным вынікам. Загінулі 90-гадовая

жанчына і 39-гадовы мужчына. Жанчына выкінулася з 9-га паверху дому, у якім жыла, мужчына — зь 7-га паверху. Яшчэ траіх мужчын, якія здзейсьнілі спробы самагубства ў розных раёнах Менску, выкінуўшы з гмахаў, зь цяжкімі траўмамі даставілі ў бальніцы. Штогод у Беларусі больш за 3 тыс. чалавек здзяйсняюць самагубствы.

Загінуў гендырэктар «MTV у Беларусі»

31-гадовы Максім Сямёнаў трапіў у ДТЗ 21 кастрычніка і на наступны дзень памёр у бальніцы ад атрыманых траўм. У яго засталіся жонка і 4-гадовая дачка. М.Сямёнаў праяжджаў па вуліцы Арлоўскай на матацыкле, ня даў рады кіраванню і ўрэзаўся ў апору ліхтара.

Памёр Мусьлім Магамаеў

На 67-м годзе жыцьця памёр вядомы сьпявак Мусьлім Магамаеў. У ягоным канцэртным рэпэртуары было больш за 600 твораў. У 31 год яму прысвоілі званьне народнага артыста СССР. Пік папулярнасьці Магамаева быў у 1960—1970-х.

Дачка Аляксандра Патупы зрабіла казачную кар'еру

Алена Патупа зрабіла бізнэс у Штатах, адкрыўшы сакрэт амэрыканскай душы.

Алену Патупу, дачку ганаровага старшыні Саюзу прадпрымальнікаў Аляксандра Патупы, намінавалі на прэстыжную міжнародную прэмію Stevie Awards у катэгорыі «Найлепшаму прадпрымальніку ў сфэры абслугоўваньня». Прэмію Stevie Awards газэта New York Post называе «Оскарам для бізнэсоўцаў». Пераможца прэміі будзе абвешчаны 14 лістапада падчас урачыстага вечара ў «Маркіз-Гатэлі» ў Нью-Ёрку.

Алена Патупа вырасла ў Менску, у 20 гадоў скончыла Інстытут правазнаўства, перасяла ў ЗША. Атрымала там ступень магістра ў сфэры бізнэс-адміністрацыі. 10 гадоў працуе ў сфэры інтэрнэт-продажаў. У 2004 на агульна-амэрыканскім конкурсе камэрцыйных сайтаў атрымала ўзнагароду Golden Link («Залатое злучэньне») за інавацыйны падыход пры пабудове інтэрнэт-старонкі. Год таму Алена ўжо была фіналісткай прэміі Stevie Awards у той жа катэгорыі.

Алена Патупа адкрыла сакрэт амэрыканскай душы — штатаўцы любяць зьніжкі больш за рэчы, якія купленыя па гэтых зьніжках.

Сэйлы, або распродажы, у Амэрыцы — вар'яцтва ў нацыянальным маштабе. Тут нават зьявілася жартоўная прымаўка: «Ня важна, колькі ты зарабляеш, важна, як танна ты купляеш». Аляксандар Патупа, бацька Алены, кажа, што цяпер, калі Штаты хапіў эканамічны крызіс і калі амэрыканцы ахвотней набываюць тавары са зьніжкамі, бізнэс Алены толькі квітнее».

Усё працуе так: Алена, уладальніца сайту Wow-Coupons.com, зьявртаецца да якой-небудзь буйной сеткі крамаў і просіць у яе дазволу зрабіць зьніжку на нейкі тавар. Потым задарма «раздае»

празь Сеціва купоны, якія даюць эксклюзіўнае права купіць той тавар з зьніжкай («толькі раздрукуй і захавай!» — кажа рэклама на сайце). Усе задаволеныя — Алена мае пэўны адсотак ад продажу тавару, а гандлёвая сетка таксама ў прыбытку — людзі, падахвочаныя купонамі з зьніжкай, больш завітваюць па пакупкі. У дадатак Алена прыдумала для сваіх купонаў запамінальную назву Wow-coupon. Спрадэчна-амэрыканскі выгук «ўаў!» выражае шырокі спэктар пачуцьцяў: ад здзіўленьня да крыкаў жарсьці. Wow-coupon на беларускую можна перакласьці прыблізна, як «Ух-ты-які-купон!».

«Высьвятляецца, што для працуючай маці-адзіночкі продажы праз інтэрнэт такі могуць быць сур'ёзным заняткам, — кажа Алена, і дадае: Я такая: маладая мэнэджарка, носам чую выгадную ўгоду, маю здольнасьці і сына, які заслугоўвае ўсяго найлепшага».

Павал Касьцюкевіч

Найпрыгажэйшае цела ў сьвеце спорту

...належаць колішняй першай ракетцы сьвету, сэрбцы Ане Іванавіч. Да такой думкі прыйшлі чытачы нямецкага часопісу Bild. За Ану Іванавіч аддалі галасы 51% наведнікаў. Другое месца ў расейскай тэнісцісткі Марыі Шарпавай (14%), на трэцім — амэрыканская плыўчыца Аманда Бірд (9%). Ёсьць у дзясятцы прэтэндэнтаў на самае прыгожае цела і мужчыны. Напрыклад, 4-е месца ўзяў футбаліст Дэвід Бэкхэм (8%), а былая зорка НБА Дэнніс Родман — шосты (3%). Ана Іванавіч (рост 1,86 м вага — 69 кг) нарадзілася 6 лістапада 1987 г. у Бялградзе. Выйграла 7 турніраў у адзіночным разрадзе. Займае чацьверты радок у сусьветным рэйтынгу.

Лятарэйная ліхаманка ў Італіі скончылася

Жыхар Сыцыліі выйграў самую вялікую суму грошай у лятарэю за ўсе часы існаваньня азартных гульняў — 100 мільёнаў эўра. Сума назапасілася пасля таго, як ад красавіка ніводзін чалавек ня здолеў выйграць галоўны прыз штоднёвай лятарэі. Вэрхал вакол розыгрышу абурьў арганізацыі абароны правоў спажыўца. СМІ нават агучвалі патрабаваньні, каб тыя сто мільёнаў эўра былі падзеленыя паміж усімі італьянцамі. Штогод урад Італіі мае зь лятарэйнай індустрыі блізу мільярда эўра.

Пераемнікам Ёрга Гайдэра стаў ягоны каханак

Аказалася, што

культавы лідэр аўстрыйскай правіцы, змагар супраць імігрантаў і ісламу, вёў падвойное прыватнае жыцьцё. Пераемнік лідэра аўстрыйскіх крайне правых Штэфан Пэцнэр абвесьціў, што быў з сваім босам у «нязвычайных узаемаадносінах», — піша аўстрыйская прэса. Плёткі пра бісэксуалізм Гайдэра зьявіліся ў прэсе гадоў 10 таму, але тады так і засталіся плёткамі. Сьледства выявіла, што перад сваёй апошняй паездкай Гайдэр выпіваў у гей-пабе.

Масаж жывой зьмяй

Ізраільскі салён прыгажосьці прапануе ўнікальную паслугу — зьмяіны масаж. Як запэўніваюць спецыялісты, экзатычная працэдура дапамагае зьняць боль і

напружаньне ў мышцах і суставах. У салёне выкарыстоўваюць несядавітых каралеўскіх зьмеяў з Каліфорніі і Фларыды, а таксама плямістых і малочных гадаў. Кошт паслугі — 70 даляраў. Даўжыня зьмей пры гэтым залежыць ад тыпу масажу: больш буйныя здымаюць боль у мышцах сьпіны, а больш дробныя выклікаюць эфэкт агульнага расслабленьня. Многія кажуць, што нават проста патрымаўшы ў руках зьмяю, пачынаюць адчуваць сябе лепш. Як адзначаюць наведвальнікі, плаўныя рухі гадаў па сьпіне нагадваюць халодны кампрэс.

Паводле ЛК, «Звязда», радыё «Свабода», БелаПАН, Эўрарэдыё, Intex-Press, радыё «Unistar», Reuters

ВЫСТАВЫ

Призма вядомасці
У студыі прафэсійнай фатаграфіі і дызайну JOEL (Я.Коласа 50/1) з 2 да 9 лістапада працуе фатавыстава «Призма вядомасці», якая працуе штодзень з 18-й да 20-й. На выставе паказаныя фатаздымкі Валянціна Грышко, Вадзіма Пракоп'ева, Уладзімера Цэсьлера, Дзьмітрыя Ўрангеля, Багдана Караўца, Ягора Вайнова ды іншых. Уваход вольны.

Portraits
У фотагалерэі «ЗНЯТА» (пр. Незалежнасці, 13) да 14 лістапада працуе выстава «Portraits» Мікалая Маминава.

Натхненне — 2008: Ніткавыя фантазіі
У Палацы культуры і спорту чыгуначнікаў (Чкалава, 7) да 31 кастрычніка працуе выстава жаночай творчасці «Натхненне — 2008: Ніткавыя фантазіі». На выставе паказаныя працы 25-ці жанчынаў, майстрыц дэкаратыўна-прыкладной творчасці: вязанне, вязанне карункаў кручком, пруткамі, чайнаком, калюшкамі, габлен, вышыўка ў самых разнастайных тэхніках, шмат іншага.

Люстры
У Музеі сучаснага выяўленчага мастацтва (пр. Незалежнасці, 47) да 10 лістапада працуе выстава Юрыя Падоліна «Люстры». Гэта літаграфія, створаныя ў 2007—2008 гадах, у якіх аўтар выкарыстоўвае і туш, і аловак, і камбінаваную тэхніку.

Бэльгійскія карункі
У Музеі кнігі Нацыянальнай бібліятэкі (пр. Незалежнасці, 116) да 31 кастрычніка працуе выстава «Бэльгійскія карункі», на якой можна ўбачыць самыя разнастайныя карункі з музэю бялізны бэльгійскага гораду Кортрэйк. Разам з імі — прадметы побыту, ювэлёрныя ўпрыгожванні...

Дзіўнае месца
У Менскай гарадзкой мастацкай галерэі твораў Л.Шчамялёва (пр. Ракасоўскага, 49) да 21 лістапада працуе выстава «Дзіўнае месца», прысьвечаная Менску, на якой можна будзе ўбачыць творы Міхаіла Анемпадыстава, Кірыла Ганчарова, Кацярыны Гуртавой, Сяргея Ждановіча і іншых.

КАНЦЭРТЫ

Лявон Вольскі ў Віцебску
31 кастрычніка ў віцебскім клубе «Зебра» — канцэрт Лявона Вольскага. Пачатак а 18-й. Квіткі: 10 000

Тройца
4 лістапада ў «Графіці» (зав.Калініна, 16) — канцэрт этна-трыё «Тройца». Пачатак 20-й.

Rhythm of the Dance
2 лістапада ў Палацы Рэспублікі — ірландзкае танцавальнае шоу Rhythm of the Dance. Пачатак а 19-й. Квіткі: 30 000 — 150 000.

Romeo & Juliette
У Палацы Рэспублікі 3 лістапада — м'юзыкал Romeo & Juliette на музыку французскага кампазытара Жэрара Прэсгурвіка. Пачатак а 19-й. Квіткі: 40 000 — 150 000.

Halloween Party
31 кастрычніка ў клубе «Графіці» — адзначаецца Halloween. Пачатак а 19.00. Дадатковая інфармацыя: (029) 179-99-18, 779-99-18.

У сядзібе Партыі БНФ (Машэрава (былая Варважэні), 8) адчынілася фатавыстава да юбілею Народнага Фронту. У ёй — 20 гадоў гісторыі. На фота: нацыянальны сцяг над прэзідыюмам Вярхоўнага Савету. 24 жніўня 1991 г.

ДОСЬВЕД

Гатэлі на сене

За апошні дзясятак гадоў сотні нямецкіх фэрмэраў ператварылі свае старыя гумны ды сховішчы для бульбы ў гатэлі, дзе пастаяльцы на ложках з духмяных сушаных траваў.

Ці даводзілася вам прычынацца ў незнаёмым гатэлі? А яшчэ ўявецце сабе, што побач з вамі на чыслах 60 каровак, 2 казы і адзін трусік. Ага, і яшчэ — вы спалі на стозе сена.

Вось жа, пакінем гэтую задачу немцам — як сям'я з дзіцяці жыць у чалавечы наслег. За апошні дзясятак гадоў сотні нямецкіх фэрмэраў ператварылі

свае старыя гумны ды сховішчы для бульбы ў «гатэлі на сене», дзе пастаяльцы на ложку з духмяных сушаных траваў. Экалагічна чыстыя гатэлі (ня трэба мяняць прасцінаў) прапануюць невысокія кошты і прывабляюць рэвэрэндэраў, аматараў прыроды і аматараў адпачынку ўсёй сям'ёй. Месцы для начлегу можна знайсці на адкрытых гарышчах ці ў стайнях, абсталяваных драўлянымі насыіламі. І пакуль толькі ў невялікай частцы такіх гатэляў маюцца такія выгоды цывілізацыі, як, напрыклад, фіранкі ці віно ў ложак. У большасці з іх гасцей дагэтуль папярэджаюць, каб мелі з сабой спальныя мяхі ды ручнікі.

Адзін з самых дзіўных такіх гатэляў — Сядзіба Зальдэратцэн, гэтая гожа пераробленая адрына ў вёсцы Зальдэратцэн, што за 110 км ад Гамбургу. Вялізная адрына пад адкрытым небам, дзе могуць размясціцца каля 40 чалавек, упрыгожаная керамічнымі курантамі і выявай восьліка. Пераначаваць і пасьнедаць там каштуе 14 эўра на чалавека.

Магчыма, гэта не найлепшы набор для мядовага месяца, але штогод тут адпачываюць каля дзесяці маладых пар. Нават часта праводзяць тут першую шлюбную ноч. «Няма нічога больш захапляльнага, чым ноч на сене», — кажа Гайнц Ляйнг, былы актывіст Грынпісу, які і кіруе гатэлем. (Аднак, калі хто захоча спаць на сапраўдным матрацы, у гатэлі ёсць колькі стандартных нумароў.)

Вясельлі на адрынах мо-

гуць трывала ўвайсці ў моду. У гатэлі «на сене» «Кляйгаўэрс» у муніцыпалітэце Вангерлянд каля Паўночнага мора маладыя пары могуць засяліцца ў спецыяльны нумар. У ім — усе выгоды: маленькі насыціл з сенам для дваіх, бутэлька шампанскага і калядныя агеньчыкі, вывешаныя ў форме сэрца. Каштуе ноч 23 эўра на чалавека. Астатнія пакоі з сенам стаяць за 14,5 эўра плюс сьняданак.

Не зважайце, што ў суседняй стайні начуе статак кароваў, ад якіх ідзе характэрны пах. Ранкам можа пакаштаваць мюсьляў з сырадомам.

У Баварыі знаходзіцца адзін з самых экстрэмальных гатэляў «на сене». Бэт ім Корнфэльд у курортным мястэчку Бад Кісынген зусім ня мае сьценак і стайніў. Цягам двух тыдняў у жніўні пастаяльцы начуюць пад зорным небам пасярод пшанічнага поля на 19 ложках з сена — за 15 эўра, сьняданак уключаны. Каму трэба выгоды, той можа спаць на жалезным ложку з «матрацам» з сена.

Прыбіральні ёсць ў бытоўцы, душ таксама побач, проста пад яблыняй. І не спадзявайцеся на маленькія бутэлеккі з шампунем і кандыцыянер... і мыла таксама.

Сьпіс гатэляў «на сене» можна знайсці на сайце www.heuhotels.de, створаным асацыяцыяй сельскіх гатэляў і адпачынку. На іншым сайце, ён толькі панямецку, як і астатнія, www.heuhotelferien.de, сьпіс гатэляў толькі з Ніжняй Саксоніі.

Паводле nytimes.com

ТЭАТАР

Купалаўскі тэатар
31 (пт) — «Я не пакіну цябе...»
1 (сб) — «Таполевая завея»
2 (ндз) — «Паўлінка»
3 (пн) — «Вечар»
5 (ср), 6 (чц) — «Ядвіга»
8 (сб) — «Слуга двух гаспадароў»
9 (ндз) — «Памінальная малітва»
ранішнія спектаклі
2 (ндз) — «Паўлінка»
9 (ндз) — «Сьнежная каралева»
малая сцэна
31 (пт) — «Саламея»
1 (сб) — «Апэльская вава»
віно»
3 (пн) — «Дзікае паляванне караля Стаха»

КІНО НА ВЫХОДНЫЯ

Беларускае дакумэнтальнае кіно

У «Цэнтры-відэа» адбудзецца прэм'ера стужак Князева і Мароза.

Пакуль на экраны з імперскім ледзяным патасам навязлівае тоне эпічны расейскі «Адмірал», варта прыгадаць беларускае кіно, якіх звычайна ня ўбачыш. Беларускае дакумэнтальнае кіно без залішняга патасу, ціхае й няшумнае, але — сапраўднае. Яно засяроджваецца на камэрных партрэтах — і жыцці чалавечай душы.

Пра карціну «Ва ўсе дні» Міхаіла Жданоўскага «Наша Ніва» ўжо пісала. Гэта засяроджаная й моцная стужка пра мастака, які даглядае Курапаты, піша абразы на камянях і аднаўляе крыжы. Карціна «Вальс» Віктара Асьлюка — пранізьлівае лірычнае гісторыя пра вясновага доктара, які штодзень езьдзіць на ровары да сваіх, пераважна старых, пацыентаў. Спачуввае й дапамагае людзям жанчына-псіхоляг, якая ўзвальвае на сябе цяжар чужых клопатаў (фільм Аляксандра Карпава «АНГЕЛІНА»).

Дзіўны сьвет лялек — іхных майстроў і калекцыянераў — адкрывае Галіна Адамовіч у стужцы «Дарагія лялькі». Гэта калектыўны партрэт творцаў неймавернага.

Стужкі Жданоўскага і Асьлюка паказвалі на кінафэсьце хрысьціянскіх фільмаў «Магніфікат», фільм Карпава можна замовіць у «Беларускім відэацэнтры», Галіна Адамовіч ладзіла паказ сваёй карціны ў «Музеі кіно».

А на гэтым тыдні ў чацьвер, а 19 гадзіне, у «Цэнтры-відэа» адбудзецца прэм'ера яшчэ двух дакумэнтальных кінапартрэтаў, што працягваюць традыцыю лірычнага і звышнатуральнага. Гэта карціна «Лазар Алфёрава» Уладзімера Мароза пра Но-бэлеўскага ляўрэата, які вучыўся ў Беларусі — Жэрэса Алфёрава. А фільм Міхаіла Князева «Спатканьне» — пра сьвятара, выкладчыка-тэоляга. Абедзве стужкі 20-хвілінныя.

Заплянаваная сустрэча з аўтарамі.

Андрэй Расінскі

